

Крот Юлія Миколаївна,
*к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку, аналізу і оподаткування,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Аудит облікової політики є окремим етапом загального аудиту підприємства, оскільки ознайомлення з діяльністю підприємства аудитор починає саме з вивчення його облікової політики. Своєчасне оцінювання облікової політики дозволяє визначити особливості обліку підприємства, скласти точний план перевірки з урахуванням специфіки діяльності і фінансового стану підприємства. Виходячи з наведеного, актуальність дослідження даного питання є безумною в сучасних реаліях економічних відносин.

Незважаючи на значний інтерес до облікової політики загалом, та до облікової політики як об'єкта аудиту в науковій літературі аудит облікової політики знайшов відображення у працях небагатьох науковців. Серед них можна виділити Н.О. Бондаренко, Т.Є. Качанову, А.Ж. Пшеничну, Є.І. Ширкіна, С.Р. Яцишина. Контроль та моніторинг облікової політики в науковій літературі розглядається опосередковано без визначення елементів та методів аудиту дотримання визначеної облікової політики.

Недостатня розробленість методологічної основи здійснення моніторингу облікової політики зумовлює необхідність удосконалення існуючого механізму перевірки облікової політики підприємств.

Тому в нашому дослідженні ми ставимо за мету розкрити особливості методики проведення аудиту дотримання облікової політики на підприємстві.

Серед існуючих напрямів проведення аудиту чільне місце посідає аудит облікової політики, який встановлює відповідність обраної підприємством облікової політики правилам та процедурам його діяльності. Так, О. Ширкіна та І. Василевич наголошують, що питання формування облікової політики та її виконання відносяться до значимих областей аудиту, які суттєво впливають на достовірність бухгалтерської звітності. У зв'язку з цим облікова політика підприємства є об'єктом перевірки на всіх етапах аудиту бухгалтерської звітності – від планування до формування висновку [3, с. 41].

Як і будь-яка перевірка, аудит облікової політики має свою мету, об'єкт, завдання, функції, а також методи, що використовуються аудитором в ході проведення аналізу облікової політики підприємства. Сутність вище вказаних складових аудиту облікової політики розкрито в таблиці 1.

У процесі аудиту фінансової звітності перевірка облікової політики повинна розглядатися з наступних позицій. По-перше, наказ про облікову політику є джерелом отримання інформації про суб'єкт, який підлягає аудиту. По-друге, у примітках до фінансової звітності обов'язково слід розкривати положення

облікової політики підприємства, а тому аудитор повинен визначити належність висвітлення суб'єктом господарювання конкретних питань щодо облікової політики.

Таблиця 1

Основні складові елементи аудиту облікової політики

№ пп	Елемент	Характеристика
1.	Мета	встановлення відповідності облікової політики чинним нормативним і законодавчим актам, а також характеру і масштабу діяльності підприємства
2.	Об'єкт	внутрішня документація, що визначає питання організації і ведення бухгалтерського обліку на підприємстві
3.	Методи	документальні (дослідження документів, прийоми нормативно-правового регулювання), розрахунково-обчислювальні, порівняння, опитування та узагальнення
4.	Функції	<ul style="list-style-type: none"> – системотворча (розгляд підприємства як відкритої системи, яка випробовує вплив довкілля і само впливає на неї); – констатуюча (пізнання обліково-економічних явищ); – інформаційна (інформування суб'єктів господарських стосунків про обліково-економічні явища діяльності); – методологічна (визначення прийомів і способів перевірки); – профілактична (попередження можливості здійснення відхилень, виявлення різного роду недотримання законності); – прогностична (визначення тенденцій розвитку явищ, що вивчаються, відповідно до об'єктивних законів їх розвитку)
5.	Завдання	<ul style="list-style-type: none"> – встановлення наявності наказу (розпорядження) керівника про прийняття облікової політики підприємства; – визначення відповідності прийнятої облікової політики вимогам законодавства та положенням (стандартам) бухгалтерського обліку; – дослідження повноти розкриття вибраних під час формування облікової політики способів ведення бухгалтерського обліку; – перевірка наявності посадових інструкцій, наявності та ефективності затвердженої системи документообігу, вибору форми ведення бухгалтерського обліку тощо; – аналіз і оцінка загальних та конкретних елементів облікової політики

Характеристика основних етапів проведення аудиту та процедур, які виконує аудитор під час проведення аудиту облікової політики:

Етап I – Початковий:

- визначення відповідальних осіб за організацію бухгалтерського обліку та дотримання законодавства при виконанні господарських операцій, за формування облікової політики, ведення бухгалтерського обліку, своєчасне представлення повної і достовірної бухгалтерської звітності;

- встановлення складу і підпорядкованості, а також розподілу повноважень і відповідальності, структури, функцій та завдання бухгалтерської служби;

- перевірка наявності: робочого плану рахунків бухгалтерського обліку; форм первинних облікових документів, які застосовуються для оформлення

фактів господарської діяльності, за якими не передбачені типові форми первинних облікових документів, а також форми документів для внутрішньої бухгалтерської звітності;

Етап II – Основний (контрольно-аналітичний):

Перевірка розкриття в обліковій політиці наступних аспектів: спосіб нарахування амортизації основних засобів; спосіб оцінки нематеріальних активів; вибір методу оцінки матеріально-виробничих запасів і готової продукції; формування резервів; методи оцінки активів і зобов'язань.

Етап III – Завершальний:

- оцінювання результатів аудиту;
- застосування аналітичних процедур у загальному огляді;
- формулювання висновків та підготовка аудиторського звіту за результатами аудиту; реалізація результатів аудиту.

За наслідками перевірки облікової політики аудитором складається аудиторський звіт, у якому фіксуються виявлені недоліки, обґрунтовуються можливі негативні наслідки і даються конкретні пропозиції щодо їх усунення в подальшій діяльності підприємства, що перевіряється.

Отже, у процесі розвитку ринкових відносин зростає роль аудиту облікової політики, що пов'язано з підвищення вимог до інформації, яка надається у фінансовій звітності. Аудит вирішує цілу низку завдань, які дозволяють досягти його основної мети – це підтвердження відповідності облікової політики законодавчим вимогам, а також законності діяльності підприємства. Досягненню цієї мети також сприяє застосування певних методів та процедур, які можуть різнитися залежно від етапу аудиту.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» від 21.12.2017 №2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19-вр>.
2. Аудит : навч. посіб. / В. М. Яценко, Ю. М. Крот ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2012. 299 с.
3. Ширкина, Е. И. Аудит учетной политики / Е. И. Ширкина, И. П. Василевич. Бухгалтерский учет. М., 2008. № 15.

УДК 336.027

Кузуб Михайло Віталійович,
аудитор, ТОВ «ЮВМ-аудит»,
м. Київ, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДАЖУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ З ДИСКОНТОМ

Дебіторська заборгованість є однією з важливих складових боргових відносин, ключовим елементом для розрахунку показників їх результативності. До її виникнення призводить несвоєчасність оплати по розрахунках з реалізації